

ÖMER SEYFETTİN

TURAN DEVLETİ

**«BİR MİLLETİN TABİİ HUDUTLARI DAĞLAR VE
IRMAKLAR DEĞİLDİR. İSTİNAD ETTİĞİ MİLLİ-
YETİN LİSANI VE DİNİ SINIRLARIDIR.»**

ÖMER SEYFEDDİN

TURAN DEVLETİ

3. Baskı

SU YAYINLARI
1980

TURAN DEVLETİ

Yazan : Ömer SEYFETTİN

Belgesel Araştırma

SU Yayınları — 1980

Kapak : R. Çaltı

Dizgi - Tertip : AYYILDIZ Matbaası

Baskı : ER-TU Matbaası

Cilt : Kardeşler Mücellithanesi

Kapak Baskısı : Hazan Ofset

SU YAYINLARI

Cağaloğlu, Alayköşkü Cad. No.
10/4 İstanbul

Tel. : 27 71 14

Bu kitabın Türkiye'de ve dışarda
yayın hakkı SU YAYINLARI'na
aittir.

Copyright - SU Yayınları - İstanbul

1 Ocak 1980

ÖMER SEYFEDDİN'in Türk edebiyatı tarihinde olduğu kadar, Türk fikir tarihinde de mühim bir yeri vardır. Küçük hikâyeleri ile, Türk edebiyatının bu sahada en üstün basamaklarına çıkabilmiş olan merhum, Türkçülüğün 1908'den sonraki çağının da sayılı isimleri arasında yer almıştır.

ÖMER SEYFEDDİN'in Türkçülük sahasındaki en mühim faaliyeti dil üzerindedir. O zamanlar bir vilâyetimiz olan Selânik'te çıkan «GENÇ KALEMLER» dergisinde, Türk dilinin Arap ve Fars dillerinin manevi boyunduruğundan kurtulması için açılan fikir savaşında ve bu savaşın zaferle sona erişinde hizmeti büyüktür. Bu büyük hizmeti, «GENÇ KALEMLER»'in «SADE DİL» dâvasının programındaki esaslara uygun hikâyeleriyle yapmıştır.

ÖMER SEYFEDDİN'in Türkçülüğe hizmeti sadece dilin sadeleşmesi yolundaki çalışmaları ile değildir. Çağının bütün şuurulu milliyetçileri

gibi o da «BÜYÜK TÜRKLÜK» ülküsüne inanmış bir Türkçü idi. «OSMANLILIK» fikrinin en şiddetli ve en büyük düşmanı olması da bu inancın neticesidir. O, Türk milletinin ülküsünü, Türkçülüğün «BÜYÜK TÜRKLÜK» inancında bulmuştu. «YARINKİ TURAN DEVLETİ». işte bu ülkünün ve bu davanın kalem ürünlerinden birisidir.

Tanzimat'ın imparatorluk sınırları içindeki Türklerle Müslüman ve Hristiyan öteki tebaanın hepsini bir «OSMANLI» milleti sayan düşüncesi ile yeryüzündeki Müslümanların bir bütün olduğuna inanan (İslâmcılık) fikri karşısında, Türkçülük, hayallerden uzak ve ileri bir millet anlayışını temsil ediyordu. Türkçülüğün bu ileri millet anlayışı, tarih ve dil anlayışları ile bir bütündü. Bu bütünlük de, Türklüğün bir bütün olarak kabul edilmesi neticesi idi. Türk tarihinin, eski deyimle, «İSTİKLÂL - İ OSMANİ» ile başladığı, Türk milletinin yalnız Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yaşamadığı, ve Türkçenin sadece Türkiye'de konuşulmadığı gerçekleri, Türkçüleri; Türk milleti, Türk tarihi ve Türk dili meselelerinde ilim ve hakikat yoluna götürmüştü. «OSMANLILIK» fikri taraftarları soy, dil, tarih, gelenek v.b. gibi mühim milliyet unsurlarını hiçe sayıp, sade bir imparatorluğun tebaalarından meydana gelen topluluğu bir millet saymak ister; «İSLÂMCILIK» düşüncesini ileri sürerler din birliğini bel bağlanacak en büyük bağ olarak görürlerken; Türkçüleri «TÜRK» gerçeğine götüren, bu yolu seçmeleri olmuştur.

Türkçülere göre, bizim millet olarak adımız «Türk» tü. Türk; soy, dil, tarih, din, gelenek v.b. gibi bağlarla birbirlerine bağlı insanların meydana getirdikleri bir topluluktu. Bu topluluğun siyaset bakımından dağınık veya parçalanmış olması, onların bir millet ve bir bütün sayılmamasını gerektirmezdi. Siyasetten dağınık ve parçalanmış olan insanlar günün birinde birleşebilir, yeniden tek bir devlet olabilirlerdi.

İşte, bütün Türkçülerde bulunan bu fikri ve inancı, ÖMER SEYFEDDİN de, «YARINKİ TURAN DEVLETİ» nde, fikrin gerekçesiyle birlikte hülâsa ve müdafaa etmiştir.

Bu küçük eserde, Türkçülüğün «Türk birliği» düşüncesi savunulurken, «Soy» fikrinin kabul edilmediğini gösteren satırlara da rastlanmaktadır. Ancak o satırları, Türkçülüğün millet anlayışındaki son unsurunun tamamen inkârı gibi anlamak doğru olmaz. Çünkü bu eserinde, başka milletlerden örnekler verdikten sonra : «O HALDE BİZ DE TÜRK DERKEN İRK VE KAN CİHETLERİNİ DERİN DERİN ARAŞTIRMAMALİYİZ. BİR FERDİN TÜRK OLMAK İÇİN TÜRKÇE KONUŞMASI, MÜSLÜMAN OLMASI, TÜRK TERBİYE VE ÖRFÜNÜN İÇİNDE YAŞAMASI KÂFİDİR.» diyen ÖMER SEYFEDDİN, başka eserlerinde «Soy» gerçeğini de kesin olarak ifade etmiştir.

ÖMER SEYFEDDİN, «Türk olmak için tek şartın «Türk» yaratılmak olduğuna inanıyordu. Onun yaşadığı devirde, yukarki satırlarında kay-

dettiği şekilde Türkçe konuştuğu, Müslüman olduğu, Türk terbiye ve örfünün içinde yaşadığı halde kendilerini Türk saymayanlar çoktu. Esasen, ÖMER SEYFEDDİN'in «Osmanlılık» fikrine şiddetle hücum etmesinin sebebi de buydu. Bu fikrin gülünçlüğüne ortaya koymak için yazdığı «ASHAB-I KEHFİMİZ» adlı büyük hikâyesinin önsözündeki; «OSMANLI DEVLETİNİN MEMLEKETİNDE KAFKASYA'da AZERBEYCAN'da TÜRKİSTAN'da, BUHARA'da, KAŞGAR'da, HASSILI NEREDE YAŞARSAK YAŞIYALIM YİNE HALİS MUHLİS TÜRK TÜR.» sözleri de bu inancın ifadesinden başka bir şey değildir. Yine «Osmanlılık» fikrinin gülünçlüğüne gösteren «HÜRRİYET BAYRAKLARI» hikâyesinde de, başka başka asıllardan gelen insanların bir millet meydana getirebilmelerinin imkânsızlığını: «BİR CİNSTEN OLMAYAN ŞEYLER CEMEDİLEMEZ. MESELÂ ON KESTANE, SEKİZ ARMUT, DOKUZ ELMA... NASIL CEMEDECEKSİNİZ.» sözleriyle basit bir şekilde ifade etmişti. Fakat bilhassa «Piç» isimli hikâyesinde, hikâye kahramanından bahsederken kaleme aldığı şu satırlar, onun milliyette soya verdiği değeri kesin olarak gösterir; «LÂKİN İSTANBUL'da DOĞAN, ANASI TÜRK, BABASI TÜRK OLAN, TÜRKÇE KONUŞAN BİR AİLEDEN ÇIKAN, DAMARLARINDA TÜRK KANI AKAN BİR AHMED NİHAD MİLLİYETİNİ değiştiremez.

Bu itibarla «TURAN DEVLETİ» nin, Türkçülüğün bu inancını kabul etmez gibi gözükken satırlarını hikâyecimizin bu husustaki kesin fikri olarak anlamamalıdır.

TURAN DEVLETİ, ilk olarak 1330 (1914) yılında İstanbul'da Kader Matbaası'nda basılmış ve Türk Yurdu Kitaphanesi tarafından yayınlanmıştı.

Buna göre, yeni harflerle yapılan bu basım, eserin yeni basımı olmaktadır.

Merhumun unutulmuş gibi olan bu eserinin yeniden basılarak, bilhassa Türk gençleri tarafından okunabilmesinin sağlanması şüphesiz faydalı bir harekettir.

**Moskofun ülkesi viran olacak
Türkiye büyüüp TURAN olacak.**

**MİLLETLER
BİRBİRLERİYLE
NİÇİN
HARBEDERLER?**

Uzvi varlıklarda hayat nişanesi nasıl büyü-
mek ve açılmak ise, içtimai varlıklarda da ay-
niyle öyledir. Yaşayan milletlerin başlıca seci-
yesi nüfusça, medeniyetçe, ticaretçe, servetçe ve
mekûrece büyümek ve genişlemektir. Büyüme-
k ve genişlemek seciyesi çok ve kavi olan milletler,
bu seciyesi az veyahut zayıf olan milletlerin üze-
rine çullanırlar, memleketlerini zaptederek içti-
mai varlıklarına nihayet verirler...

«İçtimaiyat» ismi müsbet usuller ve derin
tetkikler neticesi olarak daha taayyün etmediği
zamanlarda birçok âlimler, hatta filozoflar mil-
letlerin içtimai ruhiyetlerini sezemiyorlar ve fer-
di mefhumlarının darlığından dışarı çıkamıya-
rak hakikatten çok uzak felsefeler yapıyorlardı.
Onlara göre harp fena idi. Vahşilik idi. Barbar-

İhtı. Söзде bir gün bütün insanlar kardeş olup barışacaklardı. İhtımai hakikatleri içine alamayan zihinlerinin hacmi pek küçüktü. Ve muharebenin asıl en doğru sebeplerini bilemedikleri için kendilerinden birtakım hayali sebepler uydururlar, meselâ, hükümdarların hırslarını, şan ve şeref arzularını esaslı âmillerden biri sanıyorlardı. Halbuki hakikatte muharebe, milletlerin başlıca hayat nişâneleri olan büyümek ve yayılmak seciyeleri arasındaki ihtınap olunamaz bir çarpışmadan başka bir şey değildir... Milletler tabii hayatlarını yaşadıkça muharebe en zarurî ve mutlak bir hâdise idi.

İhtımai müesseselerin ferdler üzerindeki mehip tahakkümünü duyamayan evvel zamanın mâsum ve şair filozofları, «Beni âdem âzâ - yi yekdigere, milletim nev - i beşerdir, vatanım ruy - i zemin» diye hakikatı ihmal etmişler, kendilerinin marazı duygularını hep sahih sanmışlardır. Bu gaflet Avrupa'da «Antimilitarizm, Antipatriarizm - Vatan ve askerlik aleyhtarlığı» gibi münasebetsiz ve mânâsız cereyanların doğmasına sebep olmuştur. Fakat daima ihtımai hakikat galebe çalmış, fertlerin hususi nefret ve feratlarına rağmen milletlerin büyümek ve zayıflamak seciyeleri birbirleri ile çarpışmış, muharebeler birbirlerini takip etmiştir.

Muharebe ihtımai bir müessesedir. İlim ve fen ne kadar terakki ederse etsin milletler ve yine milletlerden teşekkül eden zümreler ihtımai hayatlarını sürdürdükçe esasî seciyeleri olan büyümek ve yayılmak arzusu da yaşayacak ve bunun neticesi olarak harp de yaşatan ve kuvvet veren bir müessese halinde payidar olacaktır.

BUGÜNKÜ MUHAREBELERİN SEBEBİ

Bugünkü muharebelerin sebebi iki yüz seneden beri Avrupa muhitinin büyümek, yayılmak seciyesi İslâm dünyasına teveccüh etmişti. Çünkü karadan ve denizden hudutları hep bu dünya ile. «İtilaf - ı Müselles» İslâm memleketlerini zapt ve istilâ ederken karşısında bütün Müslümanlar namına kılıç sallayan Türklüğü gördü. Kendi büyümek ve yayılmak seciyesini tatmin etmek için Türklerin namını tarihten silmeğe kalktı.

Rusya bizimle onbir defa muharebe etti. Çünkü büyümek ve yayılmak seciyesi bu milleti bizim üzerimize atıyordu. Deli Petro'nun vasiyetnamesi bu tehâlükün ezeli bir lisanıdır. Bu meşhur vasiyetnamesinin birkaç maddesine bakınız:

Sekizinci Madde — Şimdiden Bahr-i Baltık'ın vecenuben Karadeniz'in sahillerine günbegün Rusların yayılmaları.

Dokuzuncu Madde — İstanbul'a ve Hindistan'a mümkün olabildiği kadar yaklaşım İstanbul'a hükmeden bütün cihanın hakikî hükümdarı olabileceği kaziyesine binaen kâh Osmanlı,

kâh İran devletine mütemadi muharebeler ih-
das olunarak Karadeniz'de tersaneler peyda ol-
ması için adım adım bu denize gitmek ve keza-
lık maksadın iyice husulüne çok lâzım bir mevki
olması hasabıyla Baltık denizini zapt ve Basra
körfezine kadar gidebilmek zımnında İran dev-
letinin zevallı inhitatını tâcil ile mümkün oldu-
ğu halde şarkın eski ticaretini Berrü Şam tari-
kiyle iade ederek cihanın anbarı mesabesinde
olan Hindistan'a kadar gidilmesi...

Onbirinci Madde — Türklerin Rum ili kıta-
sından tard ve teb'ide Avusturya hanedanını
tahsis edip İstanbul'un zaptında dahi ve ilh...

İşte hep yayılmak ve büyümek temayülü...

İngilizler Hindistan'a, Mısır'a el atıyorlar.
Bülcüistan'ı, Basra körfezini, hattâ Irak'ı benim-
siyorlardı. Ve bu tabii temayülün sarhoşluğu ile
bütün bütün sersemleşip gâvurlaşıyorlardı. Baş-
vekilleri Gladston ehli-i salıp devrini açıyor, mil-
letlerinin meclisine bir elinde Kur'an ile gelerek :

— Bu kitap dünya yüzünden kaldırılmadı-
ça bize rahat yok, diyordu. Fransa Tunus'u, Ce-
zayir'i, Fas'ı yuttuktan sonra gözünü Suriye'ye
dikmişti. Oraya terbiyesini soktu, «Cebel-i Lüb-
nan» nâmiyle kendine bir şato yaptı.

Nihayet emelleri ve tabii temayülleri bir olan
bu üç devlet birleştiler. İtilâf ettiler ve «İtilâf-ı
Müselles» zümresi halinde hareketlerine germi
verdiler.

Yirminci asır ehli-i salibi başladı. Fakat ya-
vaş yavaş ilerliyordu. Rusya Deli Petro'nun va-
siyetnâmesini yerine getiriyor, Türklüğü doy-
maz bir hırsla evvelâ parçalıyor ve sonra yutu-
yordu. Beş milyona yakın Türk nüfusu ile mes-

kûn olan Azerbeycan'ı yutmak için İran'ın aşā-
ğını müttefiki İngilizlere verdi. Sonra Rumeli'-
yi yavrularına kaptırarak aralarında pay etti.
İtalya'yı da kendi ehli-i saliplerine sokmak hül-
yasıyla Trablusgarb'a karşı teşvik ve teşbi etti.

Rusya İngiltere ve Fransa ve bir emel üze-
rinde anlaşıyor ve birleşiyorlardı : Zaptettikleri
yerlerin Müslüman ahalisini ümitsiz esir sürü-
leri haline koymak için İslâm hilâfetini kaldır-
mak, hilâfetin sahibi olan Türkiye'yi mahvet-
mekti...

«İtilâf-ı Müselles» bu yayılmak ve büyümek
kuvvetinin olanca şiddetiyle İslâm âlemine ve
bilhassa hilâfet sahibi olan Türklüğe saldırırken
Avrupa'nın merkezi muhasara da kalıyordu.
Rus, İngiliz ve Fransız devletleri Almanlığı or-
talarına almıştı. Almanlık büyümek ve yayılmak
ihtiyacını tabiatıyla bulunduğu yerde tatmine
başladı. Ve bunun için son senelerde Avrupa'nın
merkez kısmı ile muhit kısmı arasında dehşetli
bir düşmanlık başgösterdi. Almanlık müttefiki
Avusturya ile gittikçe büyüyor, kuvvetlendikçe
kuvvetleniyordu. «İtilâf-ı Müselles» kuşkulandığı
bu kuvvetin daha ziyade artmasına müsaade
edemezdi. İlk fırsatta dağıtmak ve parçalamak
için üzerine atıldı.

Ve toplar patladı...

Bizimle beraber bütün İslâm âlemi de artık
duramazdı. Almanlarla aynı düşmanlara mâlik
olduğumuz için aramızda tabii bir ittifak doğdu.
Nihayet ordularımız Kafkasya ve Mısır'a yürü-
dü.

Bu muharebenin sebebi Avrupa merkezinin muhlte doğru nüfusca, ticaretçe büyümesini «İtilaf-ı Müselles» in çekememesidir. Demek esas cihetiyle bu harbin menşei bir dereceye kadar iktisadidir.

MİLLETLERİN MEFKÜRELERİ

Bir insanın nasıl ruhu, hissi ve vicdanı varsa milletlerin de içtimai ruhları, hisleri ve vicdanları vardır. Ve mefkûreler milletlerin bu vicdanından doğar. Asla birkaç kişinin eseri değildir. Her milletin kendi varlığını mukaddes bir hâle içinde duyması âtesin bir idraktır ki buna mefkûre derler. Mefkûresi olmayan bir millet ölmüş demektir. Çünkü bu suretle fertler milletin varlığını duymuyor ve canını onun uğrunda fedaya hazır bulunmuyor demektir.

Bir cemaatin mefkûresi diğer cemaata göre şüphesiz taarruzidir.

Tedafî bir mefkûre hatta tahayyül bile olunamaz.

Bugün milletlerde ırk esası aramak, «Elkimya» ile meşgul olmaktan ziyade gülünçtür. Millet: bir lisan konuşan, bir din, bir terbiye, bir maarifle birbirine merbut insanların mevcududur. Bir milleti siyasi hudutlar asla ayıramaz.

Dikkat edersek anlarız ki: Milletlerin mefkûreleri lisan, din, terbiye, can ve his kardeşleri-

ni birleştirip hepsini siyasi bir hudut içinde toplamak ve her türlü menfaatlerini temin etmekten başka bir şey değildir.

Pancermenizm, Pan İslâvizm, Panelenizm nedir? Cermen ve İslâv mefkûreleri mâlûm... Kemiyetçe dünyanın en küçük milleti olan Rumluk'un mefkûresine bakalım. Bu hemen hemen tekâmül etmiştir. Dünyada ne kadar Rum varsa hepsi bir lisanla konuşur. Edebiyatları birdir, dinleri, birdir. Terbiye ve mefkûreleri birdir. Bugün, bir Atinalı, bir Giridli, bir Moralı, bir adalı, bir İstanbul'lu, bir Trabzon'lu, bir Filibe'li, Rum'un ruhları, hisleri, düşünceleri bir ve aynıdır.

Pan elenizm mefkûresi; yüzlerce maddî coğrafi ve etnoğrafi manialara rağmen yalnız bu milli ittihat ile kanaat edemez. Kuvvetsizliğine, vasıtasızlığına bakmadan bütün Rumları siyasi bir hudut içinde birleştirmeye, İstanbul'u zaptedip eski Rum - Bizans İmparatorluğunu teşkile çalışır. Mektep kitapları, şairlerinin nağmeleri, ediplerinin kalemleri hep bu emeli tekrarlar. Orada resmî hükûmet bile bu mefkûrenin hâdimidir. Kralları Kostantin'i Bizans İmparatoru adeder. Bizans imparatorluğunun merasimini yapar ve Bizans hanedanını devam ettirmek fikriyle yeni hükûmetlerinin ikinci kralına «Onikinci Kostantin» derler.

Sonra İtalyanların (İredantizm) i nedir?

Bulgarlar niçin Makedonya'ya âh çekerler?

Bir millet, lisan din ve terbiye kardeşlerini siyasi bir hudut içinde birleştirdikten sonra yine mefkûresi iflâs etmez. Belki daha ziyade büyür, manevî bir haşmet kesbeder. Terakkisi, kuv-

veti, saadeti, medeniyeti artar, son dereceye yaklaşır. İşte buna Almanlar bir misâldir.

Rusya'nın ve İngiltere'nin emperyalizmi asla tabiata ve hakikate muvafık bir mefkûre sayılmaz.

Türklerin mefkûresi milliyet gayesini ihmal eden kör ve aç, akur ve zâlim bir emperyalizm bir cihangirlik değildir.

TÜRKLERİN MEFKÜRESİ

Asya'da birbirine bitişik olarak yayılmış olan Türk illerini Osmanlı bayrağının gölgesine toplayarak büyük ve kuvvetli bir «İLHANLIK» teşkil etmektir.

ÇİN VE HİND YOLLARI TÜRK MEFKÜRESİNİN İKTİSADİ VE SİYASİ CİHETLERİ

Eski Tanzimat maarifiyle yetişmiş olanların asla inanamayacakları şeylerden birisi de Türk milletinin nüfusedir. Avrupahlılar, bilhassa «İtilâf-ı Müselles» âlâimleri ve onlara iman eden Tanzimatçılar Türkleri keyfiyetçe küçültüp alçalttıkları gibi kemiyetçe de küçültür ve ehemmiyetsiz bir dereceye indirmek isterler.

Dünyanın hangi dersanesine gitseniz ırk nazariyesinin reddedildiğini görürsünüz. Hiç bir yerde saf bir ırk kalmamıştır. Fakat milletler vardır. Milletler de lisan, terbiye, maarif ve din gibi vahdetlerin topladığı mecmua vardır. Mesele Fransız milleti... Fransızların bir ırktan olmasını iddia etmek büyük bir hatadır. Devirler ve asırlar içinde Fransa'dan altmış kadar ırk gelip geçmiş ve bazısı orada kalmıştır. İşte onların lisan ve terbiye, örf ve âdet, din gibi müesseseleri müşterek bir cemaat haline gelmişler.

Ve Fransız milletini teşkil etmişlerdir. Al-manlar ve İngilizleri saf ve müstakil bir ırktan değildirlen.

Başka başka ırklardan kopan fertlerin ve zümrelerin lisan ile konuşarak bir terbiye, bir an'ane, bir ırk etrafında birleşmelerinden teşekkül etmişlerdir. İspanyol, İtalyan, Macar, Bulgar, Rum milletleri de böyle...

○ halde biz de «Türk» derken ırk ve kan ci-hetlerini derin derin araştırmamalıyız. Bir fer-din Türk olmak için Türkçe konuşması, Müslü-man olması, Türk terbiye ve örfünün içinde yaşamaması kâfidir ve Anadolu'da Türkçe konuşan on dört, on beş milyon Müslüman vardır ki hepsi Türk'tür.

Anadolu'dan sonra Azerbeycan... Burada dört buçuk, beş milyon Türkçe konuşan Müslü-man ve Türk vardır. Kaskafya'da -Çerkezler müslümandır ve Türkçeden başka bir lisan bilmezler.

Kafkasya'dan sonra büyük Türk dünyası baş-lar. Buhara, Semerkant, Taşkent, Kaşgar, Yar-kent, Hotan, Aksu, Turfan, hâsılı tâ Karakurum'a kadar, Mançuri çitlerine kadar bu geniş yerler hep Türk milletiyle doludur. Hepsî Müslüman olduğu gibi lisanları da Türkçedir. Buralara TÜRKİSTAN denir. Bütün Türkistan'ın lisanı o kadar saf ve mükemmel ve saf bir Türkçedir ki şivece bile İstanbul lehçesiyle büyük bir fark göstermez.

Taşkent'te çıkan «Sadâ-yı Türkistan» ve «Sa-dâ-yı Fergane» gazetelerini İstanbul'da okuyup ta anlamayan var mıdır?

Sonra Şimal Türkleri ...Kazan ve Ufa'ya ka-dar Volga boyunca yayılmış kardeşlerimiz ki bunların lisanları Türkçe olmakla beraber pek yukarılarda şivece biraz bizim lehçemizden ayrılır. Tatar şivesi de umumî Türk edebiyatı saye-sinde İstanbul lehçesine yaklaşacaktır.

Musa Begef vesâire gibi millet ruhunu idrak etmiş âlimler eserlerini hep İstanbul'da konuşu-lan Türkçe ile yazarlar. Kırım'ın Tercüman gazetesindeki lisan İstanbul'unkinin aynıdır. Ve merhum İsmail Bey'in şıarı hemen bütün şimal kardeşlerimizin mefkûresidir.

Dilde, işde, fikirde birlik...

Sonra Sibirya ve Altay etekleri...

Sonra Pamir... 'Altaylara doğru ve yakında bir seyahat yapan arkadaşımız «H.S.» bey ora-lardaki halkın hep Türk olduğunu ve hepsiyle konuşup anlaştığını söylüyor. Keza Pamir'de seya-hat eden arkadaşımız «F.» bey de oradaki Türk-lerin kendi iptidai teşkilâtları ile yaşadıklarını Türkçeden başka hiç bir lisan bilmediklerini Os-manlı Türklerini mukaddes addettiklerini, hakan-larımızı kendi halife ve padişahları gibi tanıdık-larını anlatıyor. Hâsılı aralarında hiç bir yabancı ve kesif millet bulunmayan yetmiş milyonluk saf Türk milleti şarktan garba doğru Asya'nın ortasını kaplıyor. Bir kısmı Çin'in, bir kısmı Rus'un idaresinde, bir kısmı da hâlâ kabileler halinde hür ve serbest...

Lisanı ve dini bir olan yetmiş milyonluk bir millet zekâca, tarihçe, şanca, şerefçe kendinden aşağı olan Rus ve Çin gibi iki medeniyetsiz dev-letin esiri kalabilir mi?

Bundan başka Türk mefkûresinin taayyününe elli asırlık bir tarihte yardım etmiştir.

Türkler varlıklarını ve milliyetlerini idrak edip eski azametlerini ve servetlerini hatırlayınca mazideki şan ve sereflerini arayıp bulmakta gecikmediler.

Eskiden Venedik hükûmeti hiç bir hinterland (içtarafı) yokken büyük ve kuvvetli bir hükûmetti. Çünkü Akdeniz'e ve Adriyatik yollarına hâkimdi. Bugünkü ordusuz ve askersiz İngiltere'nin bir asırdır dünyaya hükmetmesi ticaret ve iktisat yollarına hakimliğinden başka bir şeye atfolunamaz. Tıpkı bunun gibi Türk milleti de eskiden Pekin ve Roma yoluna hâkimdi. Stepelerin, çöllerin sahibi idi. Şark ile garbın arasında kervanlar işletti. Yalnız mal değil ilim ve irfan da taşırdı. İlim ve irfanı siyasi hudutlardan dışarı çıkardı. Ve Pekin - Roma yoluna hâkim olmak onu tarihte en büyük milletler, arasına koymakla kalmadı, hattâ cihangir etti.

Pekin ve Roma yolundaki coğrafi, içtimai şartlar Türk milletine saf ve sağlam bir ahlâk, demir ve çelikten bir seciye kazandırdı. Bu seciye sayesinde ki Asya'nın bütün tac ve tahtları Türklerin oldu.

Kezalik yarım asır evveline gelinceye kadar Hindistan ve Avrupa yolu Türklerin, bizimdi. Osmanlı hükûmetinin servetini, saadetini bu yol teşkil ediyordu. Nihayet Pekin ve Roma yolu gibi onu da kaybettik. Fransızlar, Süveyş kanalını açtı ve İngilizler zaptetti. İstanbul - Bağdat şimendifer hattı yapılmıca Süveyş de bizde kalmak suretiyle yine Hindistan ve Avrupa yolunu elimize geçirdik sayılabiliriz.

Bu muharebede Ruslar tamamiyle perişan idiler ve Ukrayna'da istiklâli kazanırsa Kafkasya şüphesiz bizim olacaktır. Artık asıl Türkistan ile aramızda yabancı bulunmayacak, Hazar Denizinden gemilerimizle, Hazar Denizinin cenup sahilinden geçireceğimiz bir demiryolu ile anavatan, TURAN'a gidecek, lisanımız gibi, emellerimizi ve vicdanımızı birleştireceğiz. Gobi çölüne kadar uzayan Türkistan Türkleri bizimle münasebete başlayınca Çin ve Rus hükûmetinin memurları pek çabuk kaçacaklar ve ayyıldızları al bayrağımız büyük TURAN'ın bütün kıt'alarının dalgalanacak...

Turan mefkûresi feyiz buldukça millî maarif ve irfanımız da teşekkül ve tekâmül edecek. Türkçeleştirilmemiş hiç bir köşe, hiç bir müessese kalmıyacaktır. Bu seferki şark ve garp yoluna hakimliğimizi eski asırlardaki gibi yalnız kervancılık ve akıncılık olmayacak, İstanbul'dan kalkan şimendiferlerimiz Erzurum'dan, Tebriz'den, Merv'den, Buhara'dan geçerek Karakurum'a, Pekin'e gidecek, şarkın servetini garba, garbın irfan ve fennini şarka götürececek yeni, büyük âli bir Türk Medeniyetinin kavi ve muhteşem temellerini kucaktır.

TURAN DEVLETİ

Bütün Müslümanların ve bilhassa bütün Türklerin düşmanı olan «İtilâf-ı Müselles» hükümetlerine açtığımız bu harp evvelâ bir din muharebesidir. Çünkü galip gelirse Irak'ı, Mısır'ı, Hindistan'ı, İngilizlerin Tunus'u, Fas'ı, Cezayir'i Fransızın kahrından kurtaracağız. Oradaki din kardeşlerimiz olan Araplar esirlikten çıkarak milli ve dini hüviyetlerini kazanacaklar, kendi kendilerini idare ederek milli medeniyetlerine yeniden hayat verecekler...

Bu harp saniyen bir millet ve mefkûre muharebesidir. Ve yine böyle olmakla beraber aynı zamanda din muharebesidir de... Çünkü evvelâ Rusların zulmü altında yıllardan beri din ve dil kardeşlarımız olan Türkleri kurtararak siyasi hududumuzun içine alacağız. Ruslardan ilk hamlede Kafkasya'yı zaptedip yavaş yavaş anavatanımız olan ve elli milyon Müslüman Türklerle dolu olan Türkistan'a yürümeğe başlayacağız. Kalemle, fikirle, edebiyatla bomba ile büyük bir mefkûre muharebesi açılacak.

Dünyada artık esir Türk olmayacak. Turan'daki yabancı Rus ve Çin memurları kovulacak. İlk devrede alacağımız Kafkasya ile ondört milyon Türkçe konuşan Türk ve Müslüman ahaliye sahip olan Osmanlı devletinin milli kuvveti hemen bir misli daha büyüyecek. Osmanlı hükümeti yirmi beş milyon Türkçe konuşan Türklerin müessesesi olacak. Ve bir gün —bu mukaddes gün o kadar yakın ki!..— Orta Asya, Türkistan ve Cenubi Sibiryâ, Pamiir'de bizim siyasî hudutlarımız içine girince Garp Türklerinin hükümeti artık Osmanlılıktan tamamiyle çıkıp hakiki ve büyük bir Türk ve Müslüman hükümeti bir TURAN DEVLETİ olacaktır.

Osmanlı hakanı ve bütün müslümanların halifesi olan zat bütün arz üzerindeki Türklere hükmettiği vakit, hakanlıktan çıkacak, hakanlar hakanı yani, «İLHAN» namını alacaktır.

Dünyadaki bütün Müslüman Türklere teşekkül eden Turan Hükümeti dindâşları olan Arapların, Faslar'ın, Berberilerin Hristiyanlar tarafından esir veperişan edilmelerine müsaade etmediği gibi kendi de onların milliyet ve hürriyetlerine asla dokunmayacaktır.

Turan Devletinin muazzam İlhanı bütün dünyadaki Müslümanların da halifesi olacak Türk milleti gibi, her Müslüman milletin milliyet ve istiklâline, milli ve dinî medeniyetinin tekâmülüne çalışacaktır.

Ey bu küçük kitabı okuyan

Sen eğer milletin ne kadar büyük ve kuvvetli olduğunu bilmeyen bir zavallı isen, eğer mil-

li ve mukaddes mefkûrenin hayat verici nurları senin ruhuna akışmamışsa mutlaka gülecek ve :

— Hakikaten ne uzak bir hayal.. diyeceksin. Fakat emin ol ki yaşıyorsun. İhtimal senin duymadığın ilâhî bir nefes ürperten ve uyandıran hararetiyle bütün Turan'ı sarıyor... Muhitindeki değişikliği, hareketi görmüyor musun? İstersen bu hayat ve halâs âlametini hayal farzet. Lâkin bütün hakikatlerin evvelâ bir hayâl ve tasavvur derecesi geçirdiğini unutma. Ve hatırla ki fiilin meşimesi fikirdir.

TÜRK MES'ELESİ

Rus Çarı Nikola Polonya ve Macaristan'ı kana boğduktan sonra doğuda ve güneyde daha çok serbest kalıyor ve aynı kanlı oyunları TÜRKLERE karşı da oynamak istiyordu.

Bu yüzden de Şark Meselesi, Fransız tarihçilerin dediği gibi gittikçe bir TÜRK MESELESİ (La Question Turque) haline geliyor, fakat bu sefer İngiltere ve Fransa ile anlaşılamıyordu.

Nikola'nın 1833'de Türkiye'ye dikte ettiği Hünkâr İskelesi anlaşması, Türkiye'yi onun uğru haline sokuyor, boğazları da Rusya'nın düşmanlarına kapatıyordu. Bereket versin tatbik edilemedi.

Mısırlı Mehmet Ali Paşa (Tepedelenli) Osmanlı devletine karşı hainlik ederek, Fransa'nın da yardımı ile Anadolu içlerine kadar ilerlediği zaman 1839'da, Nikola Osmanlı İmparatorluğunun bütünlüğünü garanti altına aldığını ilân ediyordu. Kendi gözüne kestirdiği avı başkalarına kaptırmak istemiyordu. Bu yolda Prusya, Avusturya ve İngiltere ile de anlaşmak istedi. Fakat

onlar Boğazlardan serbestçe geçme haklarını güvenlik altında tutmak için Fransa ile anlaştılar. (1841)

Bu arada Nikola Türklüğe ve İslamlığa karşı olan canavarca hücumlarına devam ediyordu. Kafkasya'da kahraman ŞEYH ŞAMIL savaşa devam ederken el altından İngilizlerden de yardım görüyordu. İngiltere, o sırada Rus Çarı Nikola'nın müttefiki olan İran Şahı'nın Herat'a yaptığı saldırganlıklar tersisiz kaldığı gibi Çar Ordularının ORTA ASYA Türklerine, Hive Hanlığına karşı yaptıkları hareketler de neticesiz kaldı. (1839 - 1841)

1844 yılında Nikola, İngilizlerle görüşmek ve anlaşmak üzere Londra'ya gitti ve orada artık Türk devletinin yaşama gücü kalmadığını, onun için de -dengeyi bozmamak düşüncesi ile- doğuda onun yerine geçmesi gereken kuvvetin belli edilmesi için İngilizlerle görüştü.

KIRIM SAVAŞI

1852'de Fransa, Filistin'deki kutsal yerler hakkında ve Latin ve katoliklerin yararına olarak Osmanlı Padişahından bir ferman almıştı. Rus Çarı Nikola buna kızarak bizimle olan siyasi münasebetlerini kesti. İngiltere'ye de baş vurarak TÜRKİYE'nin kendi aralarında TAKSİMİNİ istedi. Buna göre Türkler Avrupa'dan kovulacak, İSTANBUL'da Rusların olacaktır. Bu suretle Bizansın Kara Kartalı tekrar Bizansın başına bir taç gibi kondurulacaktı.

Rus orduları Prut nehrini aşarak o zamanki topraklarımıza saldırdılar. Rus donanmasını da

yeni bir baskınla; Sinop limanında bulunan donanmamızı tepeledi.

ÇEŞME ve NAVARIN'den sonra SİNOP, üçüncü bir felaketti. Hepsisi de denizden geliyordu.

Kıt'alar üzerinde ve denizlerle çevrili ada ve büyük yarımadalar halinde yayılmış olan koca İmparatorluğumuz donanmamızı modern icaplara göre hazırlıyamıyor, sevk ve idaresini yapacak kafaları da yetiştiremiyordu.

Geçen felâketlerin sebepleri araştırılarak, islah yolunda köklü tedbirler de alınmadığı için, BARBAROSLARIN torunları bu acıklı duruma düşmüş bulunuyorlardı.

Romanya topraklarında Ruslara karşı çıkan birliklerimiz askeri bandolar çalarak harbe başlamışlardı. Moral bakımından çok iyi durumuda idiler. Fakat karada da SEVK ve İDAREMİZ bozuktı. Hemen yenilmeye ve çekilmeye başladık.

Bereket versin İngiliz ve Fransızlar gelmekte olan büyük tehlikeyi gördüler, batı dünyasının ALTIN ANAHTARI demek olan İSTANBUL Rusların eline geçer ve orada yerleşirlerse, batı hristiyanları için de ne demek olacağını anladılar. Bab-ı Âli'ye teminat verdiler. Prusya ile Avusturya ise arada kalıp gözetlemeyi kendi çıkarlarına daha uygun buldular.

Ruslar Temmuz 1853'de Tuna'yı geçerek SİLİSTRE kalesini muhasara ettiler. Merhum NAMIK KEMAL'in (Vatan veya Silistre) adlı eseri de sonradan bu müdafaayı canlandıran bir kahramanlık menkıbesi olmuştur. Ruslar Silistre'ye giremediler. 10 Nisan 1854'de Fransız ve İngilizler Karadeniz'e donanma yolladılar. Piyemonte-

liler (bugünkü İtalyanlar) da onlarla beraberdi.

Aramızdaki andlaşma gereğince ilk sığınaklarını Gelibolu'da yaptılar. İkinci olarak İstanbul'a geldiler. Bugünkü Harbiye ve Selimiye kışlaları ile Gümüşsuyu Hastanesi onlara tahsis edilmişti.

20 Eylül 1854'de o zamanın en büyük donanması ile Kırım kıyılarına en büyük çıkarması yapıldı. Mareşal ÖMER PAŞA kumandasında bizden bir tümen de bu çıkarmaya katıldı. Ve Sivas-topol sarıldı.

Halk arasında meşhur olan Sivastopol marşı da o günlerin anısıdır.

«Sivastopol'un önünde yatan gemiler,
Atar da nizam topunu yer gök iniler.»

nakaratı da oradan kalmazdır.

Daha ilk çatışmalardan itibaren RUSLARIN büyük bir blöf yaptıkları hiç de göründükleri gibi kuvvetli olmadıkları, bilhassa dikkati çekmişti. Nikola'nın şişirme balonu patlamıştı. Kırım yarımadasında Rusların yenilgisi birbirini kovaladı. Fakat bu çarpışmalardan ve ele geçen esirlerden bize ve diğer ordulara iki ağır salgın hastalık bulaştı.

Biri LEKELİ HUMMA, öteki de KOLERA idi. Avrupa birliği karşısında kalan Nikola'nın morali de mahvolmuştu. Artık onu ölümden başka bir şey kurtaramazdı. Şubat'ta hastalandı ve 2 Mart 1855'de öldü.

Bu ölümün hususi doktoru (Wylie) nin hazırladığı bir zehiri içmek suretiyle bir intihar şeklinde olduğu da yazılıdır. Yerine en büyük oğlu olan (Aleksandr) geçti.

2. ALEKSANDR

Yerine oğlu 2. Aleksandr geçti. Kırım Savaşına son vermek istedi. Rusların, tarihte meşgul olan SIVASTOPOL savunması 8 Eylül 1855 tarihine kadar sürdü.

Bu savaş sırasında Kırım'da bilhassa LEKELİ HUMMA salgını oldu. Bu tarihte henüz bu hastalığın bitlerle geçtiği bilinmiyordu. Bitli Ruslar bu salgını başta İngilizler olmak üzere bütün ordulara bulaştırdılar.

Üsküdar'daki SELİMİYE Kışlası da bir hastane haline kondu. Kırım'dan gelen İngiliz askerlerine burada bakılmakta idi. Ölenler çok oluyordu. Haydarpaşa Askeri Hastanesi altındaki İngiliz mezarlığına gömülüyordu. Bugün temiz, bakımlı bir park halinde bulunan bu mezarlıkta Kırım'da bizimle beraber Ruslara karşı savaşmış olan İngiliz erleri yatmaktadır.

Salgınlardan ölümün çokluğu İngiliz Parlamento'sunda ağır tartışmalara sebep oldu. Nihayet İngiliz asillerinden olan Bayan (Florence Nightingale) hastabakıcı hemşirelik hizmetini kurmak ve yürütmek için Kırım'a gönderildi.

Bu kahraman kadın da orada Lekeli Tifo'ya yakalandı. Ve çadırda tedavi edildi. Sonra dönüşünde bizim Selimiye Kışlasında bir hasta bakım servisi kurdu. Geceyi gündüze katarak çalıştı. Geceleri dahi elinde fenerle kışla içinde dolaşır, hasta ve yarahlara bakardı. Bizim Mehmetçikler ona «Fenerli Kadın» adını taktılar. Cenlerini kurtarmaya çalışan bir koruyucu melek gibi görürler ve onu severlerdi.

Şimdiki Gümüşsuyu Askeri Hastanesi de müttefikimiz olan Fransızların askeri hastanesi idi. O zamanlara kadar hekimlikte tifo basılinden olan Tifo hastalığı ile bitlerle geçen bir (Riketsia) hastalığı olan Lekeli Tifo birbirine karışıyor, niteliği iyice bilinemiyordu. İşte Lekeli Tifo (Humma), sadece Tifodan ayıran bir Fransız asker hekimi de ilk çalışmasını Kırım Savaşı sırasında ve Kırım'dan gelen hastalar üzerinde bu hastanede yaptı, sonuçlarını yayınladı.

Ruslara karşı Fransız, İngiliz ve İtalyanlarla beraber yaptığımız Avrupa'nın altın anahtarı demek İstanbul'unda kurtulmasını sağladığımız bu savaşta böyle bilimsel çalışmalar da olduğu, yeni sağlık servisleri kuruldu.

Bu savaş sırasında doğudaki ordularımız da ilerliyerek kahraman Kars'ı geri aldılar ve kurtardılar.

Yeni İmparator 2. Aleksandr bir Alman prensesinden doğma idi. Fakat ruhen asker olmadığını söylerler. Durumun kötülüğünü gördü. Şubat 1856'da barış istedi. Nihayet iki ay süren Paris konferansı sonunda (PARİS ANLAŞMASI' imzalandı. Buna göre :

RUSYA' KARADENİZ'DEKİ ÜSTÜNLÜĞÜ-NÜ kaybetti. Bununla da kalmıyor, Boğazlardaki üstünlüğünü, Karadeniz kıyılarında kale yapmak yetkisini ve hakkını, Ortodoks hristiyanları koruma rolünü de kaybediyordu.

Balkanlardaki prenslikler teminat altına alınıyor fakat buna karşılık **OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN** bütünlüğü de garanti ediliyordu.

TÜRKİSTAN PARÇALANIYOR!

Ruslar bu anlaşma ile canlarını kurtarıp serbest kalınca bu sefer Kafkasya'ya ve TÜRKİSTAN'a saldırdılar. Bize karşı olan hınçlarını onlardan aldılar.

Bu arada, İngilizlerle ayrı bir anlaşmaları oldu. Türkistan'ı ikiye parçalayarak doğu parçasını Çinlilere peşkeş çektiler. Böylece sonradan Doğu Türkistan (Çin Türkistanı) adını alan Oğuz ülkesi Afyon tiryakisi Çinlilerin eline geçti.

AFGANİSTAN'a dokunamadılar. Anlaşma gereğince İngilizlerin tesirine terkettiler.

Japonya'dan da Sahalin adasını aldılar. Çin'de Ruslara Amur kıyılarını terketti.

Aleksandr Çarlığa ait toprakları **ELLİ YIL** vâdeli satışlarla köylülere dağıttı. Orduda reformlar yaptı. İki yıllık askerlik hizmetini kurdu.

19 Şubat 1861 köleliği ortadan kaldıran bir ferman çıkardı. Onun için Ruslar ona (Kurtarıcı Çar) sıfatını verdiler. Fakat köylüye dağıtılan toprak parçaları çok küçüktü. Bu kadar küçük topraklar üzerinde çiftçiler kölelikten bir sefalete ve çileye katlanmaya mahkûmdular.

PAN SLAVİZM

Slav emperyalistliği Rusya'da bu devirde çok alevlendi ve gelişti. (Timachef) ve (Tolstoi) gibi hürriyet severlerin fikirleri yanında (Slav Sevenler) dernekleri kuruluyor ve gizli açık olarak çalışıyorlardı.

SLAV SEVENLER, bilhassa üniversite öğrencileri arasında pek çoktu. Bu bakımdan Çar'ı bile gerici görüyor. Kendi kızgın emellerine kavuşmak için onu ortadan kaldırmaya çalışıyorlardı.

İkinci Aleksandr, Prusya'nın gittikçe gelişmesine ve İmparatorluk olmasına göz yumuyor, Paris anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesi ve Karadeniz'deki istek ve hareketlerinin serbestleşmesi için dış politikasını Alman ve Avusturya İmparatorluklarına bağlıyordu.

Balkanlardaki hristiyan prenslikleri alttan alta kıskırtıyor, onlar da Osmanlı devletine gittikçe daha çok kafa tutuyor, tam özgürlük yolunda yürüyorlardı.

Bu bakımdan Sırlar, Bosnalılar, Makedon-yahılar, Trakya'da Yunanlılar, Girit ve Akdeniz adaları halkı kaynaşıp duruyordu.

Netice olarak da; Sırlarla Karadağlılar bize karşı çılgınca bir savaşa kalkıştılar. (1875)

İngilizlerin teşebbüsü ile bir konferans toplanılması istendi. Üç İmparatorluğun Başvekilleri Türkiye'ye yapmaya mecbur saydıkları reformları dikte ettiler.

Osmanlı donanmasını dünyada büyük bir kudret haline getirmiş olan Padişah Sultan AZİZ

ölümünün sebebi ve şekli dahi karanlıkta kalacak surette ortadan kaldırıldı.

Fransız tarihçilerin İngilizlerden ilham aldığını sandıkları merhum MİTHAT PAŞA Liberal bir Anayasa ile (Kanun-u Esasi), bir parlamento (Meclis-i Mebusan) kurulmasını sağladı. (1876)

Bu arada MURAD Efendi tahta çıkarılmış ve indirilmiş, meşhur ALİ SUAVİ vak'ası olup bitmiş ve İkinci Sultan ABDÜLHAMİD Padişah olarak parlamentoyu açmıştı.

Moskoflar her zaman olduğu gibi, bu sefer de diplomatik başarısızlığa uğrayınca sinsici çalışmayı bırakıp, maskelerini atarak kaba kuvvete başvurdular.

Temel karakterini bir defa gösteren RUS KAFASI Karadağlılar, Sırlar ve Romenlerle birlik olarak sınırlarımıza saldırdı ve Tuna üzerinden taarruza geçti. Tarihte 1876 Osmanlı - Rus zafere olarak tanınan bu harpte sarayın idaresizliği ve yüksek makamlardaki paşaların kafasızlığı ve geçimsizliği yüzünden milletimiz bir defa daha büyük bir yenilgiye uğradı.

PİLEVNE DESTANI

Rusların komutası altındaki birleşik ordular Tuna'dan kısa zamanda içeri girerek Pilevne kalesini sardılar. Karşılarına GAZİ OSMAN PAŞA gibi bir kahraman kumandasındaki ordumuzun küçük bir parçası çıktı. PİLEVNE DESTANINI yarattı.

Kat kat üstün kuvvetlere karşı yazılan bu kanlı destan altı ay sürdü. Sonunda da Pilevne'de yardımsız kalan ordumuzun düşman silâh ve baskısından çok, AÇLIK ve SALGIN yüzünden teslim olduğu gerçeği yıllarca sonra anlaşıldı.

Pilevne savunmasında değil yalnız subay ve erlerimiz, bütün asker hekimleri bile LEKELİ HUMMAYA yakalanmışlardı. Ve Rusların Pilevne'ye giren asker hekimleri de, hastanelerin ve birçok yerlerin bu salgından ölmüş olan erlerimizin şehit cesetleri ile karşılaştılar.

Bugünkü Bulgaristan'ın bulunduğu topraklarda bu facia olup dururken, kuzey batıda merhum SÜLEYMAN PAŞA Karadağlılara ve Sırp'lara darbe üstüne darbe vuruyor ve onları serseme çeviriyordu.

Doğu sınırlarımızda GAZİ AHMED MUHTAR PAŞA kumandasındaki ordumuz da, düşmandan

çok AÇLIK ve SALGINLARLA savaşıarak kahramanca dayanıyordu. Karşısındaki Rus kumandanı (Yoris Melika) Kars'a girdi. Erzurum'a dayandı. Fakat arslan anası kadınlarımızın da katıldığı meşhur AZİZİYE TABYASI savunması ile Erzurumlular milli tarihimize bir hamaset destanı daha yazdılar.

Türk ordusunun yetiştirdiği sayılı dehâlerden biri olan ve kahramanlık destanları yazarak genç yaşta büyük rütbelere ulaşan, Askeri Okullarda yaptığı reformlar ve milli tarihimize yön veren Türk dilini ve Türk tarihini karanlıklardan kurtaran SÜLEYMAN PAŞA merhum da Karadağ cephesinden alınarak Şıpka geçitlerini tutmaya çalışan ordularımızın başına getirildi.

Fakat Abdülkerim Paşa gibi cahil ve hırslı bir paşanın çekememezliği, yeni Padişah olan genç Sultan Hamid'in onlara uyararak harbi saraydan idareye kalkışması yüzünden başarısızlığa uğratıldı.

Ruslar Şıpka geçitlerinden aşarak Edirne'ye ve Trakya'ya indiler. Yeşilköy'e (Ayastefanos) dayandılar. 31 Ocak 1878.

Abdülhamit, çok ağır olan Rus şartlarını kabul zorunda kaldı. AYASTEFANOS ANLAŞMASI yapıldı. Bununla Sırp'lar ve Romenler tam bir istiklâl kazanıyor. Karadağ topraklarını bir misli büyütüyor. Bosna Herseğe otonomi veriliyordu.

Bulgaristan yeniden, hristiyan bir prenslik haline getirilerek doğu RUMELİ ve MAKEDONYA'yı içine alıyordu.

Koca Osmanlı İmparatorluğu RUS EMPERVALİZMASI'nın ayakları altına serilirken dün-

yanın diplomatik dengesi de birden bozulma durumuna düşmüş oluyordu.

Onun için İngiltere ve Avusturya, Almanya tarafından da desteklenerek Ayastefanos anlaşması yerine BERLİN KONGRESİNİ topladılar. (Temmuz 1878).

Bu arada donanmasıyla bize yardıma gelen ve Marmara denizine de giren İngiltere dostluk! Payı olarak KIBRIS adasını bir üs yapmak üzere Padişah'tan kiraliyordu.

Bulgaristan Türkiye'nin himayesinde bir prenslik oluyor, Rumeli'yi bırakıyor, Makedonya da gerekli reformları yapmak şartıyla bize bırakılıyordu.

Bosna Herseğin idaresi Avusturya'ya kalıyor, Dobruca Romanya'ya geçiyor, Ruslar da Romanya'dan Besarabya'yı alıyorlar, doğu illerimizden olan BATUM KARS ve ARDAHAN'ı tekrar ellerine geçiriyorlardı.

BERLİN KONGRESİ de her tarafta tutuşturulmaya hazır yeni yangın ocakları kurmuştu. Ruslar buna çok kızmış, Yeşilköy'e varışlarını gösteren büyük bir anıt dikmekle yetinmek zorunda kalmışlar, ayrıca Almanya ile Avusturya'dan da ayrılma durumuna düşmüşlerdi.

Aslında birçok savaşların ve barışların yapıcısı olan İNGİLİZ DİPLOMASİSİ bu savaşın ve barışın da asıl kendi hesabına zaferini sağlamış oluyordu.

Türk tarihi bakımından Rusların ikinci Aleksandr devri birbirinden meş'um olaylarla doludur.

Bu devir POLONYALILAR için de bir felâket

olmuş, 1863'deki bir ihtilâlden sonra Polonya tamamen Rusların kölesi durumuna düşmüştür.

Ömrünü kanlı komplolar ve savaşlar içinde geçiren İkinci Aleksandr, nihayet 13 Mart 1881'de Sen Petersburg bugünkü Leningrad'da çıkan kargaşalıklar arasında öldürüldü.

SONU GELEN ÇARLAR

İkinci Aleksandr'den sonra yerine oğlu Üçüncü Aleksandr geçti. (1881 - 1894)

Bu suretle Çarlar değişiyor, fakat RUS EM-PERYALİZMASI Deli Petro devrinden beri başladığı zorla genişleme ve kan dökerek yayılma hareketine devam ediyordu. Nitekim:

Babasının oğlu da doğuya doğru ilerleme ve genişleme hamlesini yürüttü. Ruslar (Merv) şehrine girdiler. Efgan sınırlarına dayandılar. KORE'ye ayak attılar.

Yapmakta oldukları TRANS TURAN demiryolu HAZER demiryolu adı altında SEMER-KAND'a ulaştı. Oradan da ilk olarak (Trans Siberien) Sibirya'yı aşan demiryolunu yapmaya başladılar. (1891)

Berlin Kongresinden sonra Rusya, İngiltere, Almanya ve Avusturya'dan ayrıldı. Fransa ile bir anlaşma yapmayı, kendi çıkarlarına daha uygun görüyorlardı. Fakat Fransızlara göre; bu bir sağlam hesap değildi.

Üçüncü Aleksandr'de 1 Kasım 1894'de vakitsiz olarak öldü. Yerine oğlu İkinci Nikola geçirdi.

SON ÇAR. 2. NİKOLA

NİKOLA, kararsız karakterli ve dar kafalı

idi. İdareyi, babasının çizdiği yolda ve kendince kutsal saydığı bir despotlukla devam ettirdi. Fransa'nın da samimiliğinden şüphe ediyordu.

Önce batıda büyük ve diplomatik bir manevraya girişti. 1898'de büyükler arasında bir SİLAH-SIZLANMA konferansı toplanmasını teklif etti.

Rusların İkinci Cihan Savaşından önce Milletler Cemiyetinde ve bugün de Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında ve büyükler arasında yapmakta oldukları gibi, bu silahsızlanma konferansları ile karşısındaki kuvvetleri iyi niyetlerine! İnandırmaya çalışıyorlar ve bu suretle de RUSYA içinde serbest kalarak kendilerine KÖLE ETTİKLERİ milletleri büsbütün ezmeye ve BEN-LİKLERİNİ yok etmeye çalışıyorlardı.

Bu arada Avusturya ile anlaşta. Balkanlarda birlikte hareket kararına vardılar. 1903 yılında yapılan bu anlaşmaya (Convention de Mursteg) adı verilmekte ve bizi hedef tutmakta idi.

Bize; birlikte bir Reform (İslahat) programı empoze edecekler ve Türkiye'nin Avrupa'daki ülkeleri yerinde ortaklaşa bir Rus-Avusturya mandası kuracaklardı.

Bir yandan da daha 1900 yılında Çin'de çıkan karışıklıklardan faydalanarak Mançuriye girmişler ve Japonları çok kızdırmışlardı.

Bu yüzden Japonlar sonraları daha iyi anlaşılan millî harp metodlarını tatbik ederek bir baskın yaptılar. 8-9 Şubat 1904 gecesi Porartur limanında dalgın yatan Rus donanmasını yok ettiler.

Bu baskın, bir heyûlâ gibi büyümekte olan Rusya'nın iç idaresi bakımından çürüklüğünü ve kofluğunu meydana çıkardı.

TÜRKİYE'NİN TAKSİMİ

Rus kafasının bütün bir tarih boyunca görülen ve bugün de devam eden bir özelliği şudur :

Daima bir aşağılık kompleksi ve kendilerini herkesden üstün görme ve gösterme ihtirası içinde kıvranırlar. Bir yerdeki başarısızlıklarını başka bir yerdeki kanlı komplolarla örtmeye ve körletmeye çalışırlar. Daima kaba kuvvete kıymet verirler. Kendileri de ancak kaba kuvvetten kor-
kar ve çekinirler.

En azametli devirlerinde dahi en küçük komplolara karışırlar. Dürüstlük, açıklık ve kahramanlıktan çok sinsî, gizli ve korkak komitacı-
lığı tercih ederler.

Dünkü ve bugünkü Rus tarihi ve Rus diplomasi bunların sayısız örnekleri ile doludur.

Son derecede bencil ve EMPERYALİST olan isteklerine ulaşmak için insanları, dinleri, ülkeleri, her türlü kutsal haslet ve karakterleri hiçe sayarlar.

Bu bakımdan Marksist metodlar, Ruslar için icat olunmuştur dense yeridir.

1900-1910 yıllarında Japonya'ya karşı olan ağır yenilgilerinin kompleksinden kurtulmak kendi gözleriyle beraber dünyanın gözlerini de boyamak için yeni bir komploya giriş-
tiller.

İNGİLİZ KAFASININ bu bakımdan olan üs-

tünlüğüne içten inandıkları için, önce TÜRKİYE'NİN TAKSİMİ yolunda bir defa daha İngilizlerle anlaşmak istediler. Bu suretle o tarihte denizlerin egemenliğini elinde tutan İngilizlere dayanarak Japonlara karşı da bir güvenlik sağlamış olacaklardı.

Çar 2. Nikola o tarihte İngiltere kralı bulunan (VII. EDVARD) ile anlaşarak sonra asırlardır atalarının rüyası olan İSTANBUL'A GİRME emelini gerçekleştirmeye kalkıştı.

Yüzlerce yıldan beri hem Ruslar, hem de İngilizler için her şeyden çok ve her şeyden önce TÜRKLERİN İDAMI demek olan ŞARK MESELESİ de çözümlenmiş olacaktı.

Fakat Fransa'da çalışan ve Selânik'ten başlayarak yurt içinde İTTİHAD ve TERAKKİ Cemiyeti adı altında gizlice teşkilatlanmış bulunan genç Türklerin (Jön Türkler) hemen harekete geçmeleri, 1876 Anayasasının yeniden yürürlüğe konması ve 1908'de Meşrutiyet idaresinin kuruluşu, pişmiş aşı su katmıştı. Gecikmemek ve hızlı gitmek lazımdı.

SAVAŞLAR BAŞLIYOR!

Bulgarlar bu olayları fırsat bildiler. Moskof Efendilerinden aldığı emre uyan Bulgar Prensi Ferdinand müstakil Çarlık ilân etti.

Avusturya İmparatoru (François Josef) de Bosna Herseği kendi topraklarına kattı.

Almanya - Rusya - Fransa arasındaki ilk anlaşma yürütülseydi bu kurulan mekanizmanın asıl sıvri ucu İngiltere'ye çevrilecekti.

Fakat VII. Edvard ile anlaşınca, Rusya bu anlaşma ile Fransa'ya karşı olan angajmanlarını

çığnemiş oluyordu. Bakanları Çar'ı ikaz ettiler. Biraz sonra Fransa'nın müdahalesi ve VII. Edward'ın uyanıklığı sayesinde Ruslarla İngilizler arasındaki geçici anlaşmazlıklar halledildi.

Bu suretle Türklere karşı olan RUS ve İNGİLİZ menfaatleri birleştirildi. Ve Birinci Cihan Savaşında büyük rol oynayan Üçlü Anlaşma (Rus-İngiliz-Fransız) anlaşması meydana geldi.

Doğu Türkistan'dan başlayarak Orta Asya, Kafkasya, Azerbeycan, İran ve bütün Ortadoğu ülkelerindeki İNGİLİZ nüfuzu, kudreti ve çalışmaları arttı.

Esasen Doğu Türkistan hâkimi Yakup Han daha Sultan ABDÜLAZİZ devrinde baskılara rağmen Kraliçe Viktorya'ya bağlılığı kabul etmemiş, Osmanlı Padişahını tanımış, ona bağlanmıştı.

Türkiye dahil, doğudan batıya, kuzeyden güneye bütün TÜRK İLLERİNDEKİ İngiliz konsoloslukları, adamları ve ajansları artmış, Arkeologlardan, Biyologlara kadar türlü ilim adamı sıfatı altındaki tetkikçi ve tahrikçiler müsterek Rus-İngiliz menfaatleri hesabına çalışmaya başlamışlar veya bu çalışmaları arttırmışlardı.

Asya'da Siberya hattının ilerlemesi de ilk hamlede Rusların işini kolaylaştırdı. Orta Asya'daki Türklüğü tepeleme ve Turanı yok etme yolunda kullanıldı. Her tarafa Rus göçmen kolonileri yerleştirme siyaseti de almış yürümüş, Siberya'nın değeri artmıştı.

Bu na karşılık Türkiye'de başlayan Türkçülük ve Turancılık cereyanı yabancı illerde esir yaşayan TÜRK BOYLARINI uyandırma ve KÜLTÜR BİRLİĞİ sağlama yolunda da kendiliğinden gelişmeler göstermiştir.

RUSYA'NIN İÇİ

1904 yılından önce Rusya'yı Çarlar tam bir despot olarak idare ederlerdi. Ne bir yazılı Anayasa hukuku ne de bu yolda yerleşmiş gelenekler vardı. Onlar, sonsuz ve sınırsız bir otorite demek oluyorlardı. Yurtları içindeki SOSYAL GRUPLARIN da hiç bir statüsü yoktu.

Kilise de bu despotluğa yardım ediyor, fakat onun varlık ve zenginlikleri de Çarların kontrolü altında bulunuyordu.

Aristokratlar da Çarların en yakın ve en güvenilir yardımcı ve hizmetçileri sayılıyordu.

Mahalli idareler de merkezdeki iktidarın basit birer delegesi durumunda idiler.

Saltanat Statüsü ve Çarların gelip geçişi, daha 1797'de Birinci (Paul) Petro'nun düzenlediği usullerde yürütülüp gidiyordu.

İlk olarak Birinci Aleksandr, Islahatçı sıfatını alan (Speryansky) nin fikirlerini kabul ederek, Anayasaya dayanan bir devlet idaresi kurulması işini ona bırakmıştı. (1809-1811).

Ona göre : Devlet bir Anayasaya dayanacak, yasama ve yürütme organları ayrılacak, Bakanların sorumlulukları belli edilecekti.

Çar kanun yaptıracak ve yürütecek, ancak bir İmparatorluk konseyi kurarak kanunları ona hazırlattıracaktı. Ayrıca kanunlar arasındaki koordinasyonu da bu konsey sağlayacaktı. Yıllık bütçe kanunları da bu yolla yapılacaktı.

MİLLET MECLİSİ

(Speransky) üç dereceli seçimle meydana gelen bir de Millet Meclisi (Douma) düşünülmüştür. Fakat sonradan bu tasarı suya düştü.

Artık idari kanunlar da çıkarılmaz oldu. İdareyi yalnız Çar'a karşı sorumlu ve başlarına buyruk olan Bakanlar yürütmeye başladılar.

Senato da vardı ama, fonksiyonu bakımından en yüksek bir idare mahkemesi durumunda idi. Bizdeki ve batılı ülkelerdeki Danıştay'ın işini görüyordu.

Bu ıslahat sırasında Fransa ile Rusya'nın arası açılıp savaş başlayınca (Speransky'de itibarını kaybetti. ADALET cihazını kuramadı. Bunun ancak KIRIM savaşıdan sonra 1864'de Çar 2. Aleksandr yaptı.

KANUNLAR

Yapılan yeniliklerde ceza işlerinde, bütün sosyal gruplar eşit sayılıyor, mahkemelerin ve yargıçların istikbalı esaslı kabul ediliyordu. Hukuk işlerinde ise yalnız HÜR sayılanlar için böyle oluyor, KÖLELERE aynı haklar verilmiyordu.

Kamu hakları ve özel haklarla ilgili türlü kanunlar vardı ama asıl kuvvet de iktidar POLİSİN elinde ve Rusya bir POLİS DEVLETİ halinde idi.

Birinci Nikola Deli Petro'nun Devlet Engizisyonu teşkilatı yerine meşhur (Üçüncü Seksiyon) u kurmuştu. Başbakanlığa bağlı olan bu üçüncü sekiyonu ikinci Aleksandr İçişleri Bakanlığına bağlı basit bir şube haline getirmişti. Fakat, adalet makamlarına ve mahkemelere karşı dahi müstakil olan kuvvet ve nüfuzuna dokunmamıştı.

HALKIN HAKLARI

Eskiden beri KAZAKLARIN özel hakları vardı. Fakat Dinyeper ve Don çevreleri Kazakları daha 18. yüzyıl sonlarında otonomilerini kaybetmişlerdi.

KATERİNA ve 1. Aleksandr devirlerinde kolonizasyon başlamış, Karadeniz ve Azak denizi kıyılarına beyaz Rus göçmenler yerleştirilmişti.

Daha o zamandan beri Rusya'daki halklar içinde azınlık sayılanların ÇOKLUĞU, ülke içinde bir insicamsızlık yaratıyor ve geçimsizliklere sebep oluyordu.

Yüzyıllar boyunca bir arada yaşamalarına rağmen Finlandiyalılar, Polonyalılar, Beyaz Ruslar Moskova halkı ile bir türlü kaynaşmamışlardı.

Hele YAHUDİLERİN durumu çok göze batıyordu. 19. Yüzyılın ikinci yarısında SANAYİLEŞME hareketi geliştikçe Yahudilerin önemi de gittikçe artıyordu. Onlar köylü halkı (Müjik) ekonomik bakımdan avuçları içine almış bulunuyor-

lar. Polis tarafından da tahrikçi olarak tanınıyor ve haklarında kovuşturma yapıyordu.

KİLİSE

Deli Petro Rus Ortodoks Patriğinin başını koparmış, onu (Sen Sinod) meclisinin emri altında koymuştu.

İkinci Katerina da Kilisenin mallarını millileştirmiş, idaresini devlet memurlarına vermişti.

Buna karşılık, devlet Ortodoks kilisesini koruyor, Ortodoksuktan ayrılanlara zulmediyor. Rus kilisesi artık mal, mülk, ve eğitim işlerine karışmıyordu.

ARİSTOKRATLAR

Üçüncü Piyer'in 1762'de çıkardığı bir ferman, asillere, asker veya sivil bir hizmette bulunmaktan serbestçe mal, mülk edinme hakkını tanımıştı. Bu suretle de bir asiller sınıfı veya zümresi meydana gelmişti. Onlar isterlerse büyük memuriyetlere de giriyor, ve yalnız onlar toprak sahibi olabiliyorlardı.

Katerina onlara ayrı bir statü de yapmıştı. Her bölgede muayyen zamanlarda toplanacaklar ve kendi Mareşallarını kendileri seçeceklerdi.

Buna karşılık olarak da merkezîyetçi iktidar vilâyetler idaresinin büyük kısmını onlara bırakıyor, onları yalnız kontrol ediyor, vergi ve asker alıyordu.

BURJUVALAR

İmparatoriçe Katerina şehir Burjuvaları için de ayrı bir statü yapmıştı. Bunlar sanatkârlar,

tüccar, ilim ve sanat adamları idi. Asiller gibi köylülerin de san'at ve ticaret adamı olmaları yasaktı.

Bu Burjuvalar kendi aralarından seçtikleri kurullar tarafından idare ediliyor, yargıcılarını da kendileri seçiyorlardı. Şehirlerin idaresi de onların idi.

KÖYLÜLER

Toprak sahibi olmak Rus halkına yabancı bir şeydi. Rus köylüsü bunu bilmezdi bile.

Üçüncü Piyer devrine kadar, Aristokratlar, onları geçici olarak hizmetlerine alır, işleri bitince bırakırlardı. Toprakların asıl sahibi ise en büyük kudret olan İmparatorlardı.

Köylüler, mülkiyet hakkı ile ondan faydalanma demek olan tasarruf ve zilyedliği birbirinden ayırdedemezlerdi. Doğru dürüst bir kiracılık ve yarıcılık geleneği dahi yoktu. Yalnız ve yalnız KÖLELİK vardı. Köylülük, kölelik demekti.

Bir Köy Birliği şeklinde kolektif bir idare altında işletilmeye alışmışlardı. Emek vererek meydana getirdikleri eşya üzerinde de bir hakları yoktu.

İşte 3. Piyer ve 2. Katerina reformlarından sonra yalnız devlet ve Çar ailesi değil, Aristokratların da toprak edinme ve toprakları işlemek için kölelere (serf) sahip olma yetkileri tanındı.

Onlar, kölelerini ister tarlalarda, ister atelye ve ahırlarda çalıştırırlardı. Onlar üzerinde hüküm verme yani yargı hakları da vardı.

Tam ve tipik bir feodalite: Derebeyliği saltanatı idi bu.

Hiç bir köle efendisi kabul etmeden hiç bir medenî veya ticarî harekette bulunamazdı.

Onları hayvanlar veya topraklar gibi alıp satabilirlerdi.

Ancak 1861'de 2. Aleksandr Senyörlerin köylerindeki bu-kölelik rejimine bir son verdi.

1865'te Çarların emrindeki köleler de bu rejimden kurtuldular. Fakat buna rağmen de şahıslarına aid özel mülkiyet hakları verilmedi onlara.

Köleler ancak pek küçük şeyler veya yerler satın alabilirlerdi. Yalnız köy birliklerini, kendi Beylerine aid olan toprakların bir parçasını satın alabileceklerdi.

KÖY İDARELERİ

Yeni reformlara göre, köy birlikleri topraklarını eşit şekilde kendi üyeleri arasında bölüşecekler ve sıra ile sürüp işleyeceklerdi. Aynı zamanda kendi köylerinin idarecilerini ve yargıçlarını seçme haklarını elde ediyorlardı.

Bu suretle köylü, derebeyinin hizmetinden kurtulup kendi köyünün hizmetine girmiş oluyordu.

Fakat nüfus arttıkça köylülerin elindeki topraklar küçülüyordu. Onun için de haksızlığa uğradıklarına inanıyor ve Derebeyleri elinde kalan toprakların yeniden parçalanarak KENDİLERİNE VERİLMESİNİ bekliyorlardı.

İŞÇİLER

Senyörlerin kendi topraklarında her zaman küçük sanayii kurma hakları ve yetkileri vardı.

19. yüzyılda bu yüzden yavaş yavaş, önemli fabrikalar kurdular. 1890 yılından itibaren de bazı şehirlerde büyük topluluklar halinde İŞÇİLER toplandı.

Bu yoğunluğun artması, büyük şehirlerde İHTİLALCI Sosyalistliğin yayılma ve yerleşmesine uygun bir ortam hazırladı.

GENEL MECLİSLER

İkinci Aleksandr devrinden (1864) başlayarak taşralarda (Zemstcos) adı verilen ve bütün mülk sahipleri ile Aristokratlar, Burjuvalar ve köylülerden ibaret olan meclisler seçilmeye başlandı.

Bu bölge idare ve konseyleri kısa zaman içinde kendi yetkilerinden daha ileri isteklere göz diktiler. Kendi aralarında gruplar halinde birleşerek milleti temsile doğru yürüdüler.

Fransız ihtilâlinin ve komünist idarelerin de Rusya'daki etkileri çok oldu. 1870 yılından sonra da başlıca şehirler, bütün hemşerilerin katıldığı seçimlerle gelen belediyeler kurmuşlardı.

İHTİLÂLE DOĞRU!

Merkezi idare despöt bir baba gibi hareket ederek titizlik ve güçlkle verdiği tavizlerin artık sonuna varmıştı. Fakat aydın zümrelerin bir kısmı siyasî ve sosyal alanlarda daha büyük reformlar istemeye başlamışlardı.

Her şeyi inkar, ederek her şeyin yeni baştan yapılmasını isteyen (Nihlistler) ler bunların ba-

şında geliyordu. Aynı suretle kültürlü gençlik arasında da batı ülkelerinden gelen MİSTİK bir SOSYALİZM geliyor ve halka karşı platonik bir acıma duygusu gösteriyordu.

Önceleri Romantik eserlerde yer alan ve ütöpik görünen bu istekler, gittikçe realist gereklere doğru yol alıyordu.

Bu inkârcı ve edebiyatçı safhadan sonra ideolojik safha geldi çattı, ihtilâlciler doktrin ve metodlarını tesbit ettiler.

1876'de (Toprak ve Hürriyet) adını taşıyan dernek kuruldu. Islahatçı olan programında siyasi hürriyetler ve sosyalizm vardır.

Bunlar arasında sosyalist demokratlar da vardı. Halkın içine girerek çalışmayı tercih ediyor ve ona toprakların radikal olarak taksimini telkin ediyorlardı. Bunlara Radikal Sosyalist demek doğru olurdu.

İHTİLÂLCİLER

Bunların en ilerinde İhtilâlcı Sosyalistler vardı. Onlar çok önde ve ifratçı idiler. Halkı en kötü ve korkunç işlere- doğru itiyorlardı. Bunlar daha çok tedhişçilerdi. İşte onların içlerinden birkaçı: 9 Şubat 1880'de İmparatorun kışlık sarayına dinamit atıldılar.

Ertesi yıl da (1881) (Loris Melikov) un tekليف ettiği mutedil bir reform projesini kabul ettiği sırada İmparatorun kendini tepelediler.

Üçüncü Aleksandr tahta çıkar çıkmaz (Absolutism) adını verdikleri bu harekete olan bağlılığını ilân etti. Fakat ihtilâlciler bu sefer de

(Karl Marks) in o zaman yeni olan 'Komünist doktrinini ele almışlardı.

İşçi topluluklarının içine girerek bu fikirleri derinliğine işlediler.

Kızıl ihtilâlin bu ilk kurmayları Rusya'da devletin sıkı takiplerinden kurtulamayınca nedense (Karl Marks) gibi onlar da İngiltere'ye gittiler. 1903 yılında Londra'da bir konre topladılar.

LENİN'in başkanlık ettiği bu kongrede iki tez çarpıştı. Bolşevikler ve Menşevikler.

Bolşeviklerin başında asıl adı ile (Vladimir Oulianov) takma adı ile Lenin) vardı. Ve onlar az bir çoğunlukla ötekilere üstün geldiler. Bu kongre sonunda bu iki grup birbirlerinden ayrıldı. Üstelik birbirlerine can düşmanı kesildiler.

Leninci'ler kan ve ihtilal istiyor. Menşevikler daha itidalli davranıyorlardı.

Bolşevikler «iktidar genel grevler ve onların ardından gelecek ihtilâl ile düşürülmeli ve ele geçirilmeli.» diyorlardı. Bu işi yapacak bir yeraltı teşkilatı kurulacak, rejimi devirecek, bütün sabotajları ve tahripleri bu kanunsuz organ yapacaktı.

1905 AYAKLANMASI

Rus-Japon savaşlarındaki yenilgi ve başarısızlık Liberalleri de memnun etmemisti. Acı-ça aleyhte bulunmaya başlamışlardı. Çar bunu karşılamak için mahalli meclislerin 1904 yılı Kasım ayında bir kongre toplamalarına izin verdi.

Bu kongre Rusya'da artık polis rejimine bir

son verilerek, seçimlere dayanan demokratik rejimin gelişme ve yürütülmesine karar verdi.

2 Ocak 1905'de polis hizmetinde çalışan tahrîkçilerden biri, grevcilerden mürekkep bir kor-teji Çarın nedimelerine göstermek üzere kışlık sarayın önüne getirdi. Bunun üzerine Çarın muhafız birlikleri grevcilerin üzerine ateş açtı. BİN KADAR insan yaralandı ve öldü.

(Kızıl Pazar) adı verilen ve pazar günü olan bu katliam, Rus halkının Çara olan güvenini de beraber öldürdü.

Rusya'nın son Çarı İkinci Nikola bu kanlı olaylardan sonra bir Duma meclisi topladı ve sosyal reformlar vadetti. Ama yapmadı. Bunun üzerine mahalli meclisler kanunsuz olarak kongreler yapmaya, tedhişler yeniden suikaslara başladılar. Genel grev patlak verdi.

Odesa ve Kranştaddaki Deniz askerleri de ayaklanmalara katıldı. Nihayet Çar, 30 Ekim 1905'de bir (Manifesto) yayınladı. Haklar ve Hürriyetler veriyor, bir Duma meclisi seçilmesini emrediyordu.

Vicdan, basın, toplanma, dernek kurma ve grev yapma hakları ve hürriyetlerini tanıyordu. İmparator bu hareketlerinde samimi değildi. Aslında o otokrasiye dokunulmaz bir din prensibi gibi sarılmıştı. Ama tavizler vermeye mecbur kalmıştı.

Ancak (Stolypine) adlı bir bakan köylüleri ihtilalcilerin elinden almak için onlara şahsi mülkiyet hakkını tanıttı. İsteyenler köy birliklerinden ayrılıp, kendi paylarına düşen toprağı ve malları alacaklardı.

Birkaç yıl içinde, bir milyondan fazla köylü ailesi bu fırsattan faydalanmış ve bu suretle takriben iki milyon hektar, aile başına ortalama iki yüz dönüm toprağına sahip olmuşlardı.

Ancak; Rusya'nın değişik iklim bölgelerine ve ziraat imkanlarına ve araçlarına göre de bu toprakların değeri geniş ölçüde değişiyordu.

Ve tarih boyunca da Rus köylülüsünün ancak küçük bir azınlığı kendi toprağına sahip olma zevkine ve şahsiyetine kavuşmuş oluyordu.

Onun tarih boyunca tanıdığı iki şey vardı. Önce kölelik, sonra da iştirakçilik.

İşte Çarlık Rusyası kızıl ihtilalin başlangıcı demek olan birinci cihan savaşına bu şartlar altında giriyordu.

Büyük Rus topraklarında yaşayan milletlerin sayısı YÜZELLİDEN fazladır.

Büyük çoğunluk ise BEYAZ RUSLARLA, TÜRKLERDEDİR.

Onbeş tane otonomi vardır. Şunlardır:

1 — Ermenistan merkezi ERİVAN'dır. 11.500 mil karedir. Nüfusu bir buçuk milyondur. (%85)i Ermenidir.

2 — Azerbeycan:

Merkezi BAKÜ, 33.00 mil karedir. Nüfusu ÜÇBUÇUK milyondur. BAKÜ milyonluk bir şehirdir. Halkın BEŞTE ÜÇÜ TÜRTÜR.

3 — Beyaz Rusya:

Merkezi MİNSK, 126.000 mil karedir. Nüfus: Onbir milyon Minsk'in nüfusu 300 bin. Halkın beşte dördü Beyaz Rus'dur.

4 — Estonya:

Merkezi TALLINN, 18.350 mil kare. Nüfus 1,5 milyon.

5 — Letonya :

Merkezi RİGA. 25.400 mil kare. Nüfus 2,5 milyon. Riga 500.000.

6 — Lituanya :

Merkezi VİLNA. 25.175 mil kare. Nüfus : 30 Milyon Vilna : 250.000. Halkın %60'ı Lituanlıdır.

7 — Kırgız :

Merkezi FRUNZE. 76.00 mil kare. Nüfus iki milyon, üçte ikisi TÜRK'tür.

8 — Gürcü :

Merkezi TİFLİS. 29.400 mil kare. Nüfus dört milyon. Tiflis : 600.000 üçte ikisi Gürcüdür.

9 — Fin Kareli :

Merkezi (Petrozavodsk) 68.900 mil kare 750.000.

10— Kazak :

Merkezi : ALMA ATA. 1.063.000 mil kare. Nüfusu : Yedi milyon. Alma Ata : 300.000 %60'ı Kazaktır.

11 — (Kishnev - Moldavya) :

13.000 mil karedir. Nüfusu üç milyondur. Bu bölgede Ruslardan başka Yahudi ve Bulgar çoktur.

12 — Tacik :

55.000 mil kare. Nüfusu İKİ MİLYON. Dörtte üçü Tacik ve gerici Özbek olmak üzere TÜRK'tür.

13 — Türkmen :

Merkezi : AŞK ABAD. 187.000 mil kare. Nüfusu İki Milyon (%80) i TÜRKMEN.

14 — Ukrayna :

Merkezi : Kiev 233.000 mil kare. 45 Milyon. Kiev1,5 milyon. Dilleri Rusca ile Lehce arasında

bir dildir. Çoğunluğu Rus, Romen ve Polonyalıdır.

15 — Özbek :

Merkezi : TAŞKENT. 157.300 mli kare. Nüfusu : Yedi Milyon. Taşkent'in : 750.000 % 75'i TÜRK'tür.

Merkezi Rusya'ya bağlı olanlar ise şunlardır:

(Başk, Buryat - Mongol, Suvaş, Dagestan, Kardinian, Kornı, Mari, Mordva, Kuzey Ossetian, Tatar, Udmart, Yakut.)

Ayrıca altı eyalet vardır :

(Altay, Kabaroosk, Krasnador, Krasuoyark, Primorye, Stavropol).

BÜYÜK ŞEHİRLER

Memleketin genişliğine ve nüfus miktarına göre büyük şehirlerin hem sayısı az, hem de nüfusları nisbeten azdır. Halkın dilediği yerde oturma ve çalışma hürriyetleri olmadığı için böyle olmaktadır.

Yalnız merkeziyetçi ve bürokrat devlet kapitalistiği Moskova'yı beslemekte ve büyütmemekte.

Moskova : 7 milyon. Leningrad : 3,5 milyon. Gorki : 750.000 Novosberisk : 750.000 Kuybishev : 600.000. Saratof ve Omsk : 600.000. Stalingrad : 500.000. Kazan : 400.000'dir.

Din bakımından Ruslar ve bazı azınlıklar ORTODOKS. Diğerleri büyük çoğunluğu ile MÜSLÜMAN ve bir kısmı Budist'tir.

Rus Ortodoks Patriği Moskova'da bulunur. Leningrad ve (Krutitsy) de birer Metropolitik vardır.

En büyük İSLAMİ merkezler, Taşkend, Buhara ve Kazan'dadır. Fakat Sovyetler bilhassa son yıllarda Ortodoksluğa önem vermekte. Müslümanlara aynı eşit hak ve imkânları çok görmektedirler.

SÖMÜRGEÇİLİK

Bugün de dünyanın çatısı olan TURAN'ın başına iki kızıl dev SÖMÜRGEÇİ olarak çökmüş bulunmaktadır. Fakat, tarih öncesinden gelip tarih ötesine gitmekte olan TÜRK milletinin bu tarihsal kaynağı hiç bir zaman kurutulamayacak, ne kadar kana boyanırsa boyansın boğulamayacaktır.

Son çeyrek yüzyılda yer yüzünde olup bitenler göstermiştir ki, dünyanın en kötü SÖMÜRGEÇİLERİ komünistlerdir. Bunlar eski emperyalistlere ve sömürgecilere taş çıkaran ve insan hayatını hiçe sayan işler görmektedirler.

Bu kızıl sömürgeçiliğe de TURAN tatbik sahası olmuş bulunmaktadır. (1914)

SON SÖZ

TÜRKLERİN kaynağı olan TURAN'a bugün iki kızıl sömürgeci el atmış bulunmaktadır. Batı Türkistan'da Rusya, Doğu Türkistan'da Çin.

Rus - Çin hududu bu verimli yurdu ikiye bölmekte (Taşkent, Fronze, Almaata, İli) Rusya, (Kaşgar, Turfa, Urumçi) de Kulca ile beraber Çin ülkesi içinde kalmaktadır.

Yıllardır bu bölgede iki kızıl arasında bir yarışma ve hatta çarpışma olmaktadır.

Ruslar batı Türkistan'da Ruslaştırma (Russification), Çinliler de Doğu Türkistan'da Çinleştirme (Sinification) ile meşguldurlar. Her ikisi de bunu bir SÖMÜRGEÇİLİK (Colonialisme) amacı ile başarmaya çahşır görünmekte, aslında Türk milletini ana ve öz kaynağında imha siyaseti görmektedirler.

Bu yerleşme ve yerleştirme de ÇARLIK planlarına göre yürütülmektedir.

Türkistan bugün bütün Sovyetler Birliği Pamuğunun % 91'in istihsal etmektedir. Ve bütün sömürgeci ülkelerde olduğu gibi, PAMUĞU ucuza almakta ve bu müstahsile DOKUMAYI pahalıya vermektedir.

Yeraltı servetleri bakımından da çok zengin olan bu bölge bugün RUS ve ÇİN arasında bir çarpışma alanı haline gelmiştir.

Asya ve Uzak Doğu'ya ait tetkik gezileri ve

bilgisi ile tanınmış olan Fransız yazarı (Robert Guillaın)'ın yazdıklarına göre :

«Sovyetler yıllardır Çin elindeki DOĞU TÜR-KİSTAN'ı (Sinkiang) bölgesini ele geçirmek istiyorlar. Bu bölge Orta Asya'nın kalbi'dir. (Cocur de l'Asie centrale).

Bu bölgedeki Çinli sömürgecileri Türk ırkından olan müslüman halk hazmedemiyor.

Yüzyıldanberi Rusya ile Çin bu bölgeye yayılmak için çalışmaktadırlar. Burası ASYANIN TRATEJİK KALBİDİR.

«Dünyanın bu ulaşılmaz köşesi, Atom devrinin doğuşu ile bir gizli sığınak sahası olarak yeni bir kıymet kazanmıştır.»

«Çinliler de buna karşılık olarak doğu bölge-lerindeki fazla nüfusu buraya yerleştirmeye çalışmakta, halka Çince öğretim yapmakta ve müslüman dinini kontrola kalkışmaktadırlar.»

YAŞAYAN ÜLKE

Bu uzun makaleden aldığımız şu küçük parçalar da gösteriyor ki, binlerce yıldanberi olduğu gibi doğuda ÇİNLİLER ve batıda RUSLAR arasında kalmış olan hür ve kahraman TÜRKLER hâlâ dünyanın çatısı ve Asya'nın stretejik kalbi olan bu topraklarda yaşıyor ve çarpışıyorlar.

1863'de Macar Bilgini (Vanbery)'nin bütün batı âlemine DÜNYANIN ÇATISI olarak ilan ettiği ve tanıttığı TURAN, bin bir facia, tehdit ve tehlike içinde olduğu halde 1963'de de Fransız yazarı (Robert Guillaın)'ın dediği gibi ASYANIN STRATEJİK KALBİ olarak yaşamakta ve çarpışmakta devam ediyor. Gençler görüyorsunuz ki : TURAN hâlâ kanayan ve yaşayan bir ülkedir.

Ömer Seyfettin'in

İki Şiiri

Ömer Seyfettin'in, hikâyeleri kadar olmakla birlikte, oldukça başarılı şiirleri vardır. Aşağıda bunlardan iki örnek veriyoruz:

KIZILIRMAĞA

Ah, ey Kızılırmak! Ağlıyor musun?
Dalgaların coşmuş, bilmiyor durmak,
Çöktü yüz bin ocak, anlıyor musun?
Ben geldim başına, isterim sormak.

DOĞDUĞUM YER

Buralardan çok uzakta bir köydü!
Beyaz, billûr bir derecik, içinden
Hıçkırırdı, sevinerek geçerken.

Kenarında vardı birçok söğüdü...
Ben işte bu söğütlerin susmayan
Gölgesinde büyümüşüm. Evimiz
Tenhaydı; ne yabancı ne bir iz...

Bahçemizdi yakındaki o orman.
Bir ses: «sevin» derdi gülen rüzgârda,
Sevinçlere yoktu orda nihayet.
Sanılırdı bu ses gümüş dallarda

Görünmiyen bülbüllerin öğüdü!
Doğduğum yer, doğduğum yer... O cennet
Buralardan çok uzakta bir köydü!